

Vlada kazala: Ja zapravo za narode ne ću da radim ništa, ja hoću samo spas starog centralizma. Mo bi to barem iskreno. Ceo svet biće u užasu od time, kako se u Austriji razume moderno preuredjenje države i kako si predstavljaju samoodredjenje naroda! Cesi imaju biti ugnjetavani od centralizma i germanizacije i nadalje, a uz to gube i dobar deo svoje zemlje. Slovaci se imaju i nadalje prepustiti mađarskoj neveri na milost i nemilost. — Mo — radi čega da se uzrujavamo? „Pravo Lidu“ u otklonivoj raspravi veli na koncu: „Hoćete li da nas čujete, otvorite najpre tamnu tamiču, u koju ste bacili narode, ka kojima se obraćate svojim manifestom. U prvom redu moramo si izvojsiti svoje građanske slobodine! Slobodu reči, slobodu štampe, slobodu sakupljanja, slobodu saobraćaja, s celim svetom! A to vredi ne samo za nas, već za sve narode monarhije, dakle i za narode, koji stanuju u ugarskim zemljama. Tako odgovaramo na carski manifest iz svog tamnog zatvora.“

* Srpski činovnici vraćaju se u Srbiju. „Corriere della sera“ javlja: Srpske vladine činovnike, koji stanuju u Italiji, pozvala je srpska vlada, da se pripreme na daljnje zapovedi vlade, jer se približava konac rata.

Nemačka narodna skupština.

21. oktobra sastali su se nemački narodni zastupnici u dvorani delnjoaustrijskog pokrajinskog sabora, da stvore provizornu narodnu skupštinu, koja bi imala preuzeti vodeće nemačkog naroda u svoje ruke. Ova provizorna skupština imala je za zadacu, da izradi izborni red za konstituantu i te na temelju jednake tajne i ispravnog izbornog prava, da pregovara sa sadašnjom vladom o preuzimanju državne vlasti u svoje ruke i da uredi sa susjednim narodima uzajamne odnose. Odluka, koja je bila na sastanku prihvaćena, veli, da će se pitanje nemačkog puta do Jadrana urediti pregovaranjem sa susjednim narodima. Rezolucija bile je jednodušno prihvaćena a sastavio se odbor od 20 članova, koji će izraditi potrebna predloge. Predsednicima nemačke narodne skupštine bili su izabrani: za nemačke nacionalce Dinghofer, za socijalne demokrate Seitz i za kršćansko-socijalce Fink. Za tim su sledile različite izjave pojedinih nemačkih zastupnika. Socijalni demokrate je Adler izjavio u ime nemačkih socijalnih demokrate, da su spremni suradljivati sa ostalim članovima narodne skupštine, a da ne žrtvuju svoja socijalna demokratska načela. On je spreman stvoriti iz Austrije saveznu državu. Za slučaj, da bi se ostali naredni monarhije izrekli protiv teme, priključuje se Nemačka Austrija kao savezna država Nemačke. Izjava traži, neka se bezodvlačno provede jednako, tajno i ispravno izborno pravo za muševce i žene u općinama i neka se uvede narodna uprava u kotarima, okružjima i zemljama. Želi, da narodna skupština sastavi čim pre narodnu vladu, koju će voditi mirovna pregovaranja i preuzeti upravu Nemačke Austrije te osobito da ne probirne za prelaznu, pošto Cesi zatvaraju dopremu hrane, da prevedu svoje nacionalne ciljeve. Zastupnik barun Pantz izjavlja, da priznaje narodima pravo na ujedinjenje pa i z braćom u zemljama ugarske krune. I Nemci traže ujedinjenje ostalijanskih i transalijanskih Nemaca u nemačku državu. Zastupnik kršćanskih socijalaca Schrafl podao je izjavu, koja se bilne podudara sa socijalističkom deklaracijom. Govornik traži na koncu pomoć za južni Tiroi. — Zastupnik Osnar pozdravlja postanak nemačke države u Austriji. — Zastupnik nemačke radničke stranke Knirsch oklanja svaku pomisao ujedinjenja Nemačke Austrije sa ostalim slavenskim državama te zahteva bezuvetno pripojenje Nemačke Austrije Nemačkoj. — Zastupnik Steinwender izjavlja u ime Nationalverbanda, da će nemački narod urediti na temelju samoodredjenja odnose k nemačkoj državi i ostalim susjednim narodima. — Narodna će se sednica sazvati pisanim putem.

Iz slavenskog sveta.

Jugoslaveni i Italija. „Journal de Genève“ piše: Predsednik Jugoslavenskog odbora izvan granica monarhije dr. Trumbić zaustavilo se putem u Pariz u Zenevi. Došao je iz Rima a odlazi u Pariz, gde će prisustvovati kongresu „Naroda Srednje Evrope“, saveznika sporazuma (predsednik mu je prof. T. G. Masaryk), koji ima započeti 15. oktobra. (Bio je odložen usled važnih događaja do novembra Op. ur.) U razgovoru s našim urednikom izrazio je Trumbić posvemašnje zadovoljstvo s uspesima političkih konferenca u Rimu. Sornino nije ga primio, nu zato je dugo razgovarao s Orlandom i Bissolattijem i drugim licnostima. Službena Italija motri sa simpatičkim interesom kako se stvara Jugoslavija. Razume da je smisao njenog gradjenja, da se Nemci istisnu sa obala Jadrana. Glede pitanja područja rekao je Trumbić da će se rešiti na mirovnoj konferenciji na temelju narodnesnih načela i obzirom na životne interese (interets vitals) obih zemalja (Jugoslavije i Italije). Preglas talijanske vlade jeste uvod k priznanju Jugoslaviena od sporazuma. (Ostalo je pretresanje u „Ceskoj Straži“, odakle ovo prenosimo, zaplenjeno.)

Ceški glas o jugoslavenskom pitanju. U „Ceskoj straži“ u njenom poslednjem broju napisao je slavističar Adolf Cerny odlučni članak pod naslovom „Slavenske perspektive u sudbonosan sat“. Raspravlja u njemu o svim slavenskim narodima redom, kako će se u ovom sudbonosnom trenutku poneti i hoće li dobiti svaki svoju slobodu. O jugoslavenskom pitanju veli: Rešavanje jugoslavenskog pitanje bilo je nakon Tiszinog neuspaha mučke odloženo — a prema mirovnoj ponudi odložice se s ostalim pitanjima onamo, kamo prema predlozima poljskih, čeških i jugoslavenskih zastupnika pripada: na mirovni kongres, „gde moraju naši narodi istupiti po svojim zastupnicima, kao sudionici, koji pregovaraju i odlučuju o svojoj sudbini“. Budući su austrijske vlade nastojale da iza kulisa rešavanjem jugoslavenskog pitanja

ograniče ostvarenje zahteva jugoslavenske deklaracije, dovele su Jugoslaveni do osvedočenja, da nije više korisno braniti te deklaracije. Ako nije Austro-Ugarska priznala, da je potrebno udovoljiti jugoslavenskoj težnji za ujedinjenjem, priznala je to početkom septembra Italija, kako te doznajemo iz nemačkih i hrvatskih listova. Ustupila je od svog starijeg zahteva neograničene vlade na Jadranu. Tim njenim najnovijim stanovištem i kapitulacijom Bugarske omogućuje se takodjer buduće uredjenje stvari na Balkanu, gde su pre strašili imperijalistički sni talijanski i bugarski, da će biti i dalje zapreke za trajni mir.

C e s i i M a d ž a r i. Saradnik budimpeštanskog lista „Az Esta“ imao je s predsednikom Ceskoga svaza, zast. Stanekom razgovor, o kom sada piše: „Personalna unija — pripomenuo je Stanek — za sada je zakasnila. Mi se s današnjom mađarskom vladom uopće ne možemo pogadjati. Možda će do toga doći jedamput kasnije, budemo li imali moguće kakvog interesa na onoj malenoj Ugarskoj, s onim 9 do 10 milijuna Mađžara, bez Slovaka. Takodjer krune sv. Stepana ne će više biti“. Pokazao je rukom: „Na kruni sv. Stepana sav se i razbio krst. S mađžarskim narodom, s tima 10 milijuna nemamo nikakvoga neprijateljstva. S njima hoćemo živeti u dobrim odnosajima — razume se — bez Slovaka. Sa zemljama svete krune ugarske, kako vi velite, nemamo i ne možemo imati nikakvih pregovaranja. Isto vredi i o personalnoj uniji. Sto mislite, da mi dobro ne vidimo sve situacije? Zašto mislite vi da Mađžari nisu danas slobodni? To nam je poznato, da antanta ne može odobravati današnjih ugarskih odnosa? Nadamo se, da ćemo biti svi slobodni narodi, jedan uz drugoga: Mađžari, Cesi, Nemci, svi. Do viđenja u Budimpešti, dodjem li onamo kao dobrodošao gost na slavlje našeg slobodnog naroda“.

Domace vesti.

Obustava popravljnja i postavljanja merila za plin, elektriku i vodu. C. kr. tvrdjavni poverenik saopćuje: Usled uvek većih poteškoća u narodzbama materijala i pomanjkanja radnih sila obustavlja se svaki popravak plina elektrika do opoziva i voda, kao što postavljanje merila. Blagajna gradskog poduzeća via Muzlo, br. 14 do daljnje odredbe je otvorena samo u radnim danima od 8 do 1 sata posle podne.

Pogreb preključer preminule gospodje Gertrude Počivalnik biće danas u 4 sata poslepodne sa kapele civilnog groblja.

Dar. Zaprečena teškom bolesti ne mogaše položiti cvet na odar svog dobrog i nezaboravnog kuma Budislava Terzića te da mu počasti uspomenu, polaže obitelj Stojan Gačeša 30 kruna za siromašne učenike pučkih učiona (Božićnicu) u Pull usklikom: Predragi Budislave: Večnaja Ti pamjati!

Dnevne vesti.

Španjolska hunjavica u Beču popušta. Kako javlja „Rathauskorrespondenz“ prema iskustvima, koja su izveli praktički lečnici u pojedinim bečkim kotarima, može se konstatovati popuštanje španjolske hunjavice.

Cuvar dr. Susteršiča. „Slovenec“ javlja: Prebedjeni dr. Susteršič, koji je blagoizyoleo u subotu povratiti se u Ljubljano, uživa u merodavnim krugovima neobične simpatije, jer drukčije si ne

bismo mogli tumačiti najnovijeg naloga našeg prijatelja dr. Skubla (poglavica policije u Ljubljani. Op. ur.). Od jučer o podne imade naime dr. Susteršič dodeljenog svog posebnog stražara, koji se ima starati za blagobit njegove buduće ekscelencije. — Za jednosatnu službu dobije ta straža 15 para na sat! Nadajmo se, da će dr. Susteršič, s obzirom na zbiljske prilike, barem svojoj telesnoj straži isposlovati kakvu malenu poboljšicu.

Prosveta.

Veliki kalendar „Književnoga Juga“ izišao iz štampe. Već davno očekivanoj potrebi, da se izda jedan, narodni kalendar, koji bi stajao na dostojnoj umetničkoj visini, a ujedno bio pristupačnom široj publici, udovoljio je sada Odbor SHS žena za siročad. Time se ujedno hoće bar donekle da namaknu sredstva, koja su Odboru potrebna, naročito za zimsku odeću i obuću 18.000 dece, koje seljak ishranjuje. U bogatom opsegu kalendar donosi radove najboljih naših kulturnih radnika i umetnika. Kalendar je odštampan latinicom, ćirilicom i slovenački. Cena mu je 4 krune. Mole se svi mesni odbori, zadruge, poverenici, svećenici, učitelji i pojedinci, koji su već obavešteni, da se što više zauzmu oko raspacavanja. Novac se neka šalje priloženim čekom. — Odbor SHS žena za siročad, Zagreb, Kipni trg 9.

Mali oglasnik

Riselo zelje
sa izvoznicama
na aprovizacije, vojne zavode ili vojnodobavna poduzeća

Sisačka tvornica kisele repe i zelja SISAČ (Hrvatska).

Kupuje u svakoj količini zdravi i čisti **drop od grozdja.**
G. Curat, Traf, Via Sette Fontane 1.
Predaje se jedan par cipela za turiste. Uplatiti u upravi.
Predaje se posvema opremljena postelja s noćnim ormarićem i kredencem. Ulica Tartini 27 prizemne leve.
Rabljeno pekucstvo
kupuje i prodaje tvrtka Filip Barbančić Sisačka ulica.

Prežalosnim srcem javljamo svoj rodbini, svim znancima i prijateljima, da nam je nezaboravna supruge, kćerka i sestra

Rosalija Busančić rodjena Dujmović
u 28. godini svog života na Reči dne 21. t. m. blago usnula u Gospodinu.
Ostanci premile pokojnice biće sahranjeni na rečkom groblju.
Pula — Reka, dne 22. oktobra 1918.

Ivo Busančić, suprug, Ivo i Anto, roditelji,
Marija Busančić, punica, Mihovil, Pero, Ivo braća,
Dragutin Busančić, šurjak, Jurkica, sestra.

Prežalosnim srcem saopćujemo svoj rodbini, prijateljima i znancima, da je naša vruće ljubljena i nezaboravna kćerka, odnosno sestra

Milka Grubešić

u 21. godini života, nakon kratke i teške bolesti, jučer u 2 sata i 15 časaka posle podne blago u Gospodinu preminula.

Sprovod zemaljskih ostanaka mile pokojnice iz kuće žalosti na groblje ratne mornarice uslediće sutra dne 24. oktobra u 4 sata posle podne.

Pula, dne 23. oktobra 1918.

Josip Grubešić, otac,
Ana Grubešić majka,
Ivo Grubešić, jednogod. dobrovoljac, brat.